

Siikalatvan kunta Konserniohje 1.1.2019

Konsernijohto

Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä.

Hallintosääntö 4 luku §21-§22

Kuntakonserni, konsernijohto ja sen tehtävät ja omistajapolitiikka

Kuntakonserni

- Kuntalain mukaan kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Konsernijohto ja sen tehtävät

- Kuntalain 48 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset.
 - Hallintosääntö 4 luku § 21 hallinto- ja talousjohtaja ja tekninen johtaja
- Konsernijohdon tehtävistä ja toimivallan jaosta konsernijohtoon kuuluvien välillä määrätään hallintosäännössä (4 luku 22 §).
- Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa konserniohjauksesta eli omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti.
- Konsernivalvonta on tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden seuranta.

Omistajapolitiikka

- Omistajapolitiikka on osa kuntalain 37 §:n tarkoittamaa kuntastrategiaa, jonka valtuusto hyväksyy.
- Omistajapolitiikassa määritetään, missä kunnan on perusteltua olla omistajana ja sijoittajana.
- Omistajapolitiikassa asetetaan kriteerit, joilla arvioidaan omistuksen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.
- Omistajapolitiikka linjaa omistajaohjauksen sisältöä ja konkretisoituu konserniyhteisöille kunnan talousarviossa asetettuina tavoitteina.

Konserniohje

Konserniohjeella määritellään menettelytapoja, jotka tukevat kuntakonsernin talouden suunnittelua ja seurantaan, riskien hallintaa, tiedottamista, sitoutunutta hallitustyöskentelyä sekä hyvää johtamista ja hallintoa.

Kuntalain 47 §:ssä on määritelty konserniohjeen vähimmäisisältö. Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

1) Määräys kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;

- Talouden ja investointien suunnittelun lähtökohtana ovat kuntastrategia ja siihen sisältyvä omistajapolitiikka, yhtiön liiketoiminta, kunnan ja yhteisön palvelutuotanto- ja kehittämistavoitteet, investointien lisäarvo sekä arviot toimintaympäristön muutoksista.
- Tavoitteiden tulee perustua toimintaympäristöanalyysiin ja riskienarviointiin.
- *Konsernijohdon ja konserniyhteisön tulee yhteisesti keskustella asetetuista tavoitteista jo ennen niiden lopullista hyväksyntää.*
- Merkittävien päätösten yhteydessä tehdään kuntakonsernin näkökulmasta koordinoitu vaikutusten ja riskien arviointi.
- Tytäryhteisön tulee hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa.

2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;

- **Konsernijohto asettaa tytäryhteisöille tavoitteet talousarviossa.**
- Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisön toiminnan tuloksellisuutta.
- Tytäryhteisön tulee antaa seuranta varten
 - kunnalle puolivuositain (1.1.-30.6.) 31.8.mennessä raportti sille
 - asetettujen tavoitteiden toteutumisesta,
 - toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä
 - arvio niihin liittyvistä riskeistä.
- Toden näköisesti realisoituvista riskeistä on raportoitava viipymättä konsernijohdolle

2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;

- Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten
- Konsernin tilikausi on kalenterivuosi
- Poistojen laskennassa noudatetaan soveltuvin osin kunnanvaltuuston hyväksymiä suunnitelma poistojen perusteita.
- Tytäryhteisöjen tulee toimittaa tilinpäätöstiedot Siikalatvan kunnalle tilikautta seuraavan helmikuun loppuun mennessä.
 - Kunta antaa erilliset laadintaohjeet ja lomakkeet tilinpäätöksestä

2) Tytäryhteisöjen raportoinnin sisältö

- Yleistä yhtiön tilanteesta
 - Nykytila ja kehittämistarpeet
- Strategia ja tavoitteet
- Toimintaympäristön muutokset
 - Näkökulmat: Liiketoiminta ja toiminnan kannattavuus, asiakkaat ja henkilöstö
- Lyhyen ja pitkän tähtäimen suunnitelmat
- Tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase
- Pitkätähtäimen talouslaskelmat (skenaariot)
- Investoinnit ja investointisuunnitelmat
- Rahoitus ja lainat/tarpeet (useammalta vuodelta)
- Riskienhallinta – merkittävät riskit ja niiden hallinta
- Tarvittaessa arvioidaan yhtiön tilannetta SWOT-analyysillä

3) tiedottamisesta ja kunnan luottamus-henkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimensaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohdolle

- Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

- Yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan/toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kunnan/ konsernijohtajan kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen, yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön

- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

- Kunta ratkaisee itse, mitä palveluja järjestetään keskitetysti konsernin sisäisinä palveluina.

Palvelu	Keskitettynä palveluna	Huomioitavaa
Rahoitus- ja sijoitustoiminta		Hyödynnetään kunnan luottokelpoisuus
Tilintarkastus	X	Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö
Henkilöstöhallinto, taloushallinto, tietohallinto ja muut mahdolliset tukipalvelut		Selvitettävä kunnan ja muiden tytäryhteisöjen tukipalvelujen kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin
Hankinnat		Volyymietujen hyödyntäminen yhteisissä tarjouspyynnöissä
Vakuuttaminen		Volyymietujen hyödyntäminen yhteisissä tarjouspyynnöissä
Toimitilat	X	Sijoittuminen ensisijaisesti omiin tai kunnan omistamiin tiloihin. Ulkopuolisten tilojen vuokraamiseen konsernijohdon suostumus.

6) kunnan tytär yhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;

- Hallintosäännössä määritelty toimielin päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytär yhteisöjen hallitukseen.
- Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasarvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä.
- Tytär yhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.
- Tytär yhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

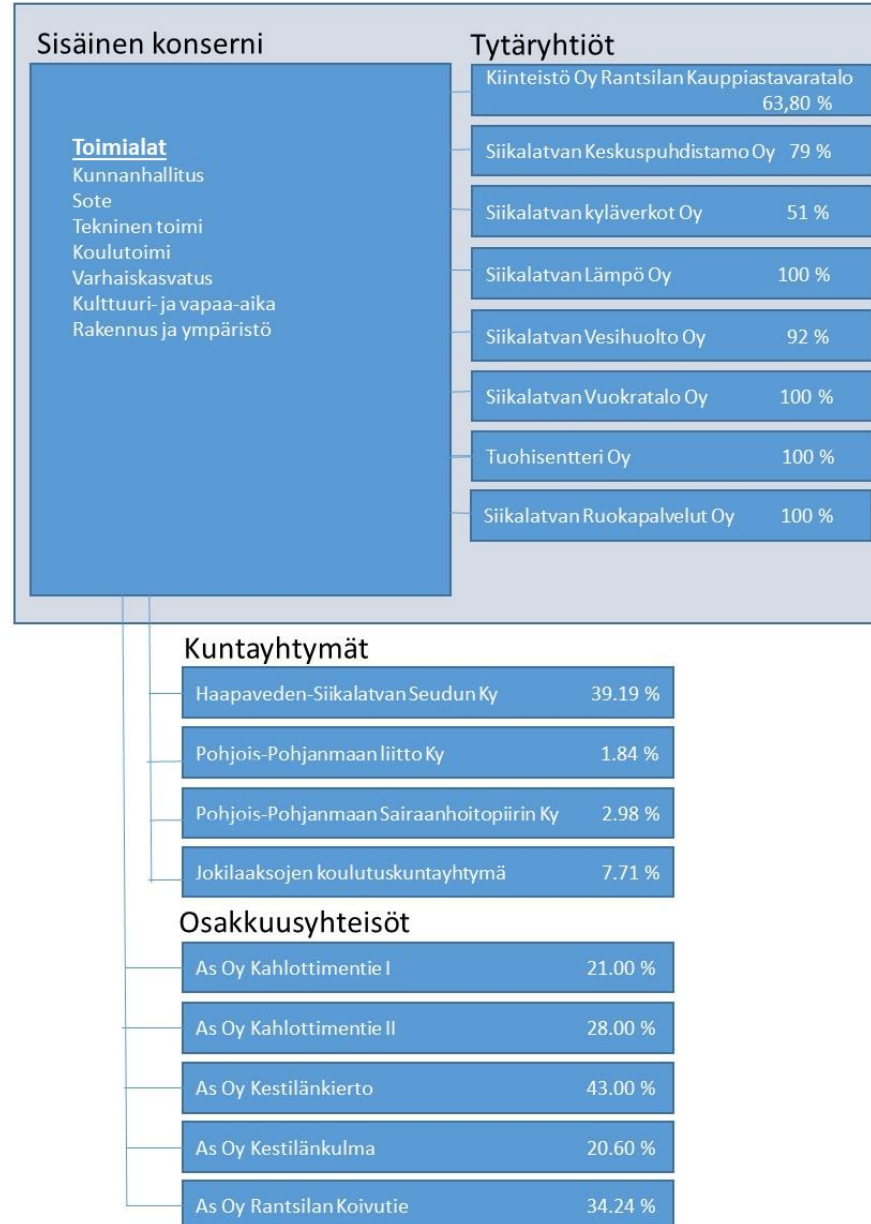
- Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että **tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta** ja että **kuntien omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisetun turvaten.**
- Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen hyväksyy hallintosäännössä määritelty toimielin ja tytäryhteisöjen hallitukset.
- Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kunnassa ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. (Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen antamisesta uudelle toimitusjohtajalle ja uusille hallituksen jäsenille heidän tultua valituksi tehtävään).
- Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Hyvä hallinto- ja johtamistapa, kuntaliiton suositus

https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Hyvaa_hallinto-_ja_johtamistapaa_koskeva_suositus_kuntakonserinissa_30.10.2009.pdf

Siikalatvan kunnan konsernirakenne

Siikalatvan kunnan konsernirakenne 1.1.2019

Konserniohjeen käsittely

- Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen.